

Український ВІСНИК

М. Улявський

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXIX. № 23-24 (грудень) 2022

Веселого Різдва та щасливого Нового Року!

Стрімкими кроками добігає кінця поточний рік, який був непростим для кожного з нас. У 2022 рік ми вступили з великими надіями та новими очікуваннями на тлі завершення пандемії Covid-19, яка суттєво вплинула на наше життя та звички. Після майже двох років обмежень ми мали всі передумови для повернення до нормального життя, але вранці 24 лютого Європу сколихнув збройний конфлікт, після майже 80 років миру на старому континенті Росія розв'язала війну проти України.

Десятки тисяч біженців увійшли до Румунії в перші тижні війни, і ми всі разом, усе румунське суспільство, окрім термінової допомоги надали справжній урок людяності, співчуття та солідарності з українським народом. Румуни відкрили свої домівки та свої серця і намагалися знайти найкращі рішення, щоб допомогти своїм сусідам, змушеним покинути домівки через російську агресію.

Тому в ці особливі моменти я хочу ще раз подякувати всім, хто допомагав і продовжує допомагати українському народу, постраждалому від війни. Водночас хочу висловити вдячність кожному члену української громади Румунії за активність і за всі зусилля, докладені протягом цього року. Я твердо переконаний, що разом ми зможемо подолати цю кризу, і водночас сподіваюся, що Новий рік принесе мир і стабільність у наш регіон.

Зимові свята несуть у наші душі не лише радість і надію, але й відчуття родинного затишку та можливість знову зустріти найближчих друзів. Нехай ці свята наповнять ваші серця любов'ю та благословенням, принесуть здоров'я, радість, надії, мир та душевний спокій!

Гарних зимових свят!

Голова Союзу українців Румунії,

Депутат Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ

*Святий Йосиф в руках носить
Пелени Маленькому,*

«Люляй, люляй» — приспівує

Новонародженому;

Віл і осел приклякають,

Паров Його ogrівають,

Створителя свого.

УСІ ФІЛІЇ СУР ОРГАНІЗУВАЛИ ПАМ'ЯТНІ ЗАХОДИ ДО РОКОВИН ГОЛОДОМОРУ

Щороку в останню суботу листопада українці зі всього світу вшановують пам'ять жертв Голодомору 1932-1933 років, справжнього акту геноциду українського народу, організованого радянсь-

ким режимом. 90 років тому сталінський режим усіма засобами заморив українців голодом, забравши життя близько 10 мільйонів людей: жінок і чоловіків, дітей і людей похилого віку.

З нагоди Дня вшанування жертв Голодомору Союз українців Румунії віддав данину пам'яті безневинним життям мільйонів українців – жертв одного з найтрагічніших періодів в історії українського народу. Усі філії СУР у співпраці з органами місцевого самоврядування організували пам'ятні заходи з нагоди 90-х роковин великої трагедії українців, спричиненої конфіскацією всіх запасів зерна та основних продуктів харчування.

Водночас, за ініціативи голови СУР, депутата Миколи Мирослава Петрецького, у середу, 23 листопада, Парламент Румунії прийняв Політичну декларацію про засудження навмисного голоду 1932-1933 років в Україні (Голодомору), якого зазнали українці внаслідок радянської

ПАРЛАМЕНТ РУМУНІЇ ВИЗНАВ ГОЛОДОМОР ЗЛОЧИНОМ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Сенат та Палата депутатів Румунії на спільному засіданні ухвалили Декларацію про визнання Голодомору 1932-1933 років в Україні (умисного створення радянською владою умов, несумісних із життям) жахливим злочином проти українського народу та людства.

Депутат Микола Мирослав Петрецький виступив з цієї ініціативою, аби вшанувати один із найтрагічніших моментів в історії українського народу – Великий голод (Голодомор) 1932-1933 років, оскільки щороку в четверту суботу листопада українці звідусіль вшановують пам'ять приблизно 10 мільйонів співвітчизників, які загинули через репресивну політику сталінського режиму.

У контексті вшанування 90-х роковин Голодомору 1932-1933 років депутат нагадав всім про цей болісний епізод, який назавжди закарбувався в українській колективній пам'яті, про який всі мають постійно пам'ятати, щоб подібні лиха ніколи не повторювалися. Водночас, зараз, через 9 місяців після початку військової агресії Російської Федерації проти України, ухвалення цієї декларації є сильним сигналом підтримки та солідарності з українським народом, а також природним жестом вшанування пам'яті мільйонів невинних життів, жорстоко знищених у той період.

Представник українців у Парламенті Румунії подякував всім, хто підтримує і проголосував за цю ініціативу, яка має велике символічне значення для українців у всьому світі.

ПРОЄКТ ЗАЯВИ ПРО ЗАСУДЖЕННЯ ГОЛОДОМОРУ ВИЙШОВ НА ФІНІШНУ ПРЯМУ

Процес прийняття Політичної заяви про засудження умисного створення в 1932-1933 роках в Україні умов, несумісних з життям – Голодомору, з нагоди 90-ї річниці початку сталінської політики, націленої на винищення голодом українського населення, який голова СУР Микола Мирослав Петрецький вніс до Парламенту у жовтні, вийшов на фінішну пряму.

Щороку, у четверту суботу листопада, українці з усього світу, в тому числі й з Румунії, вшановують пам'ять Голодомору або «Великого голоду в Україні» – одного з найжахливіших періодів, пережитих українським народом, найбільшою національною катастрофою в сучасній історії.

Політика радянської влади в контексті примусової колективізації через кампанії масового, широкомасштабного збору, в тому числі посівного зерна, через декрети, які запроваджували смертну кару за приховування дрібних запасів, необхідних для виживання, паралельно з політикою русифікації через знищення української національної ідентичності та українських еліт, є одним із найбільших злочинів на європейському континенті.

Цього року, коли виповнюється 90 років від жахливого геноциду українського народу, своїми неоімперіалістичними амбіціями, які почала реалізовувати у 2014 році незаконною анексією українського півострова Крим, а потім продовжила 24 лютого, коли розв'язала широкомасштабну неспровоковану війну проти суверенної та незалежної держави – України, Російська Федерація знову вплинула на життя мільйонів невинних українців, спрямувавши свої удари передусім проти цивільного населення, для створення та підтримки енергетичної, продовольчої, економічної та гуманітарної криз. А нещодавні російські ракетні удари по українській критичній та соціальній інфраструктурі (лікарнях, школах, дитсадках, коледжах, будинках і багатоповерхівках) можуть спричинити нову гуманітарну кризу європейського масштабу.

Те, що ми бачили у страшній трагедії початку 30-х років минулого століття, нещадному порушенні права українського народу на життя, ми бачимо й в сьогоденні діях Росії, яка найжорстокішим чином вбиває мирних жителів України.

Тому Микола Мирослав Петрецький вважає, що прийняття політичної декларації в зв'язку з 90-ми роковинами Голодомору 1932-1933 років в Україні стане сильним сигналом підтримки та солідарності Румунії з українським народом, а також природним жестом вшанування пам'яті мільйонів невинних життів, жорстоко забраних у той період.

З діяльності депутата МИКОЛИ МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

ЗУСИЛЛЯ ЗАДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Завдяки своїй політиці, що сприяє використанню рідної мови, Румунія вважається гідним прикладом для наслідування. На жаль, трапляються і прикрі виняткові ситуації, але кожен, навіть одиничний випадок відхилення від цієї політики, має бути серйозно проаналізований, щоб уникнути негативних наслідків для досягнень в цій сфері.

З таким випадком депутат Микола Мирослав Петрецький зіткнувся наприкінці жовтня, коли Союз українців Румунії організував «Караван українського фольклору», який пройшов усіма населеними пунктами, де проживають етнічні українці, котрий 23 жовтня зупинився в селі Коштуй громади Вишня Рівна Марамороського повіту, населеному пункті, де понад 90% мешканців складають етнічні українці.

Святкову атмосферу, в якій взяли участь представники органів місцевої влади з Румунії та України, представники українських церков, учні та вчителі з населених пунктів, в яких компактно проживають українці, у тому числі біженці з України, затьмарило неприязне ставлення мера села, який відмовився давати згоду на проведення заходу у громадському місці цього населеного пункту.

Якщо шовіністичне та дискримінаційне ставлення мера не є новизною, то дуже дивною була поведінка дільничного поліцейського Василя Циплі, який неодноразово спробував переконати по телефону організаторів не проводити цей культурний захід, намагаючись ввести в оману працівників та членів провладу СУР щодо неможливості організації культурного заходу на приватній ділянці. Останню спробу він зробив 20 жовтня, саме під час засідання Ради Союзу українців Румунії, на якій були присутні всі члени Ради та допоміжний персонал.

На прохання повідомити причину, чому він подзвонив, а також озвучити положення, яке забороняє проведення культурного заходу на приватній ділянці, на зарозумілому, а часом агресивному тоні, він сказав, що відповідь на ці питання тільки якщо СУР подасть письмовий запит.

Це перший у посткомуністичній історії випадок, коли в селі, в якому більшість населення складають українці, працівник МВС своєю поведінкою та діями приєднується до шовіністичних та дискримінаційних дій селищного голови у спробі перешкодити проведенню культурного заходу, який має на меті популяризацію традицій, звичаїв, мови та народного одягу етнічних українців Румунії.

З огляду зусилля та внесок міністра внутрішніх справ Лучіана Боду у забез-

печення багатоетнічного, мирного та толерантного простору співіснування, Микола Мирослав Петрецький попросив його повідомити позицію профільного міністерства щодо неадекватної поведінки Вишня-Ронянського дільничного поліцейського Василя Циплі.

Щоразу, коли змінюється керівництво Міністерства освіти депутат Микола Мирослав Петрецький порушує питання врегулювання правової ситуації Педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка в Сігету Мармацієй. Незважаючи на те, що проєкт ремонту будівлі вже готовий, він не може бути початий, оскільки два поверхи будівлі мають окремі документи про право на власність.

Два класи, в яких на першому поверсі будівлі розміщувався шкільний спортивний клуб, давно перебралися в інші приміщення, але досі, після десятків звернень, зустрічей і дискусій, ці поверхи не були оформлені на одного власника, щоб розпочати ремонтні роботи.

«У 2019 році була певна зацікавленість до вирішення цієї проблеми, коли спеціальна комісія Міністерства освіти відвідала Сігету Мармацієй і були визначені кроки для передачі будівлі в управління мерії Сігету Мармацієй. Але ситуація залишилася незмінною, незважаючи на зростання кількості учнів, у тому числі дошкільнят і дітей-біженців. Через стільки років мені досі кажуть ще триває збір необхідної документації», – зазначив представник українців у Румунському Парламенті у депутатському запиті до міністерки освіти Ліджії Деки.

«Тому я звернувся до нової міністерки з проханням офіційно повідомити мене про стадію вирішення правової ситуації ліцею імені Тараса Шевченка та назвати причини, які перешкоджають проведенню ремонтних робіт, таких невідкладних для знакової будівлі», – каже депутат, водночас запитавши чи за весь цей період були виявлені працівники Міністерства, які не виконали свої обов'язки у цій справі.

З огляду на про постійну допомогу Повітової ради у вирішенні проблем,

про які повідомляють мешканці Марамороського повіту, депутат Микола Мирослав Петрецький вирішив за необхідне привернути увагу її голови Йонела Богдана на проблему, про яку повідомляють місцеві українці, щодо ситуації на дорозі повітового значення № 185 Кричунів – Луг над Тисою. Єдина під'їзна дорога до Луга над Тисою розбита на виїзді з села Великий Бичків, а рух транспорту здійснюється по одній смузі вже більше 3 місяців.

Проблема не входить до компетенції центральної влади, оскільки ця дорога належить до підпорядкування Марамуреської повітової ради, тому депутат звернувся до її голови Йонела Богдана, водночас привернувши його увагу на те, що зруйнована ділянка постійно збільшується і може призвести до призупинення руху поїздів.

ПОЛІТИЧНІ ЗАЯВИ У ПАРЛАМЕНТІ

Щороку 10 грудня світ відзначає підписання Загальної декларації прав людини. Цей документ, підписаний у Парижі в 1948 році, хоча й не має статусу міжнародного договору, являє собою наріжний камінь у наших зусиллях щодо досягнення спільних ідеалів вільних націй з метою просування демократичних цінностей.

З цієї нагоди з трибуни Парламенту депутат Микола Мирослав Петрецький підкреслив, що сьогодні, більше ніж коли-небудь, складний період, який переживає Європа, показує нам, що наші права, хоча й універсальні та нематеріальні, є надзвичайно крихкими, а реальність ще раз продемонструвала, що для їх захисту потрібні постійні зусилля.

Представник українців у Румунському Парламенті нагадав, що значних зусиль для захисту прав людини – права на життя, права на свободу та права на безпеку – докладає в цей час Україна, яка мусить боротися з безжальним загарбником, який продовжує свою територіальну експансію, в тому числі шляхом вчинення військових злочинів, злочинів проти людяності, тероризму, депортації та навіть геноциду.

«Тому зараз, в період, сповнений невизначеності, після двох років пандемії та майже року війни, з огляду на драму, яку переживає український народ, ми маємо надалі усвідомлювати важливість поваги та захисту прав, які ми маємо як громадяни демократичної Румунії, частини цивілізованого світу, в якому ці основні права закріплені в тому числі Конституцією», – наголосив депутат.

«Поважаючи та заохочуючи основні права людини, гідність і цінність людини, включаючи права осіб, які належать до національних меншин, заохочуючи покращення людських стосунків, мирного співіснування та співпраці між націями, ми сприятимемо створенню кращого світу, під знаком миру і злагоди», – зазначив також Микола Мирослав Петрецький.

ОГЛЯДАЧ

(Продовження з 2 стор.)

окупації у 1932 – 1933 роках, визнавши його злочиним проти українського народу та людяності.

Румунські парламентарії рішуче засудили цей акт, спрямований проти українського народу, який спричинив мільйонні жертви, висловлюючи, водночас, свою солідарність з українським народом, який постраждав у цій трагедії та віддаючи данину пам'яті мільйонам жертв штучного голоду 1932-1933 років.

ТІМІСЬКА ФІЛІЯ СУР ВІДЗНАЧИЛА ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У РУМУНІЇ

«День української мови», свято, яке охопило всі регіони країни, де проживають українці, урочисто відзначили у Тімішоарі 14 листопада. У цьому році свято є ще більш емоційним, в умовах повномасштабної збройної агресії Росії проти України. Із радістю та пошаною до мовного скарбу відбувся захід у Будинку культури міста на березі річки Бега, який зібрав представників громади, місцевих та національних діячів.

На сцені виступили ансамблі «Щасливі діточки» – с. Штюка – координаторка Міоара Чінар, танцювальний ансамбль «Забава» – координатор Микола Бензар, лугожанки Ніколета Ущук та Марія Рекало, учениці Теоретичного ліцею ім. Юлії Хаждеу – координаторка Віолета Манзур, дитячі гуртки «Перлінка» та «Молода гвардія» –

середня школа с. Бетгаузен – координатори Йонел Влад та Марія Сабо Кондрей, гурток «Кедровина» – загальна школа с. Петроаса Маре – вихователька Мар'яна Кубаш та ансамбль «Молода надія», Лугож – координатор Василь Білан. У почесному списку гостей також були ансамблі «Українські мрії» з України, «Голос українців» з Караш-Северіну, чоловічий хор «Голос полонини» з Марамурешу і танцювальний ансамбль «Золоті друзі» з Тімішу.

Голова Тіміської філії СУР Юрій Глеба нагородив волонтерів, які беруть участь у кампанії «За мир в Україні та солідарність з українським народом», а віртуальна фотовиставка та відеоролики, присвячені культурно-мистецькій діяльності СУР-Тіміш та портрети біженців з України, зроблені журналісткою Міхаєлою Бумбук, зачарували учасників.

На офіційному відкритті були присутні голова СУР Микола Мирослав Петрецький, члени комітету СУР Тіміш, субпрефект Сорін Йонеску та віце-мер Космін Табере Аманар. Шкільний інспекторат повіту Тіміш представляли Франциск Галаш та Космін Ходжа разом із учителями української мови та директорами закладів загальної освіти. З сусідніх повітів прийшли голови філій СУР, мери та їх заступники.

Захід презентувала професорка Марія Сабо Кондей, інспектор з української мови, а нагороди вручив голова Тіміської філії Юрій Глеба.

МАРАМОРОСЬКА ФІЛІЯ СУР ОРГАНІЗУВАЛА ЗАХІД «КОЛЬОРИ ЛІЖНИКА»

19 листопада Марамороська філія Союзу українців Румунії організувала у співпраці з місцевою організацією с. Вишня Рівна захід «Кольори ліжника», у рамках якого відбулася виставка ліжників, притаманних кожному українському селу в Марамороському повіті та не лише. Кілька традиційних вовняних тканин також виставили гості з Івано-Франківська та Закарпаття. Чудові покривала, ліжники, рушники, різноманітні традиційні сорочки ручної роботи тутешніх майстрів

були виставлені на показ, а учасники заходу мали можливість помилуватися кропіткою працею тутешніх майстринь. Метою заходу була популяризація та збереження цього чудового ремесла.

У заході взяли участь: перший заступник голови СУР Василь Пасенчук, голова Марамороської філії СУР Мирослав Петрецький, голова місцевої організації у с. Кривий Іван Рекало, член Комітету СУР Михайло Іван Лаурук, голова місцевої організації у с. Вишівська Красна Юрій Мочернак, заступник мера села Вишня Рона Іван Рускован, голова місцевої організації СУР у с. Великий Бичків Анна Мігалі, голова місцевої організації СУР у с. Бистрий Ірина Йордекяну та багато інших членів СУР. З Івано-Франківщини завітали такі поважні гості як: депутат обласної ради Мирослава Корнелюк, начальник управління культури, національностей та релігій Івано-Франківської облдержадміністрації Володимир Федорак, голова Ясінянської селищної ради Андрій Делятенчук, начальник управління комунальних закладів культури Департаменту культури, національностей та релігій Закарпатської ОДА Галина Ломпарт, ректор Ужгородської академії культури і мистецтв Наталія Шетеля, керуюча справами Закарпатської обласної ради Мирослава Ливч та багато інших гостей з України.

Виконання гімнів Румунії та України стало особливо емоційним моментом у цей складний період для українців, які стикаються із загарбницькою війною.

Серед колективів та інструменталістів, присутніх на заході, були дитяча вокальна група з Ремет, три солісти та інструменталісти з Івано-Франківська, вокальна група з Сучави, вокальна група «Молоді гуцули» з Вишавської Долини, вокальна група з Вишньої Рівни, група дітей з Вишньої Рівни і група дітей з Полян.

Завершився захід невеликим парадом українського народного костюму, організованим групою талановитих юнаків та дівчат, які представили традиційний одяг населених пунктів свого походження.

День українців у Крічові

Нас запросили на свято «День українців в Крічові». Ми з радістю відвідали це свято.

Крічове, це прекрасне село в повіті Тіміш, в двадцяти кілометрах від Лугожу. Тут проживає близько тисячі людей, з них приблизно 150 осіб є українського походження. Те, що мені вдалося побачити з вікна авто, коли ми проїздили через Крічове, це дуже гарне, чисте, доглянуте селище. Тут живуть прекрасні люди, щирі, добрі та привітні. Нам

вдалося трохи поспілкуватися з ними. Вони випромінюють любов і тепло.

Розпочалось свято з промови голови Тіміської філії Союзу українців Румунії Юрія Глеби. Він привітав усіх присутніх! Сказав, що дуже радий знов зустрітися тут, у Крічові, тому що довго не було змоги зустрічатися, так як йшли ремонтні роботи будинку культури. Зазначив, що після ремонту зала виглядає дуже гарно. Ще раз привітавши усіх кричовців зі святом, запросив до мікрофону мера села пані Роміку Елену Китану.

Пані Роміка Елена Китана привітала всіх: «Дорогі українці і всі гості, ласкаво просимо на свято в нашому селі. У мене дуже гарні спогади про це село. Коли я вчилась в школі в 5-8 класі, то теж була частиною українського хору в Крічові. Ми ходили на різні свята і співали...» Ще згадала в своїй промові заступника примаря Василя Шан-

дора, який є представником від Союзу українців Румунії. Він дуже піклується про те, щоб українці села Крічова не забували своїх традицій, мови та своїх українських коренів.

Потім розпочався святковий концерт. Багато художніх колективів співали веселих пісень і танцювали українські народні танці. Наприклад, гурт «Реметянка» з Малих Реміт. Гурти «Веселі діточки» та «Забава» із селища Щуки. Також учениці ліцею ім. Юлія Хашдеу у місті Лугож Ніколета Ущук і Марія Рекало. Із Лугожа також був гурт «Молода надія». Ще гурт «Кедровик» із Великої П'єтроаси. Ніколета

Грінь і її учні грали на скрипці. Також гурт «Українські мрії» з України. За свої виступи вони отримали дипломи. Вручав дипломи пан Юрій Глеба, допомогала йому пані Ліліана Цімбота. Кожен виступ, особисто для мене, був дуже веселий і надихаючий! Хотілося вибігти і підтанцювати біля них! Кожну пісню я підспівувала! Було дуже весело і радісно! Я отримала велику насолоду від цього свята!

Лєся БАЖЕНОВА
Фото авторки

Штучний голод — вісник смерті

Немає такої людини в Україні, яка б не знала про страшну трагедію на українській землі — Голодомор. Це масова загибель людей від голоду на території УРСР, спричинена зумисними діями сталінської влади і спрямована на геноцид корінного населення. Найвідомішим і визнаним на міжнародному рівні голодомором є масове вимирання українців у 1932-1933 роках. Термін «голодомор» вживається також для голоду 1921-1923 та 1946-1947 років.

Голодомор 1932-1933 років — масовий, навмисно організований радянською владою голод, що призвів до багатомільйонних людських втрат у сільській місцевості на території Української РСР (землі сучасної України за винятком семи західних областей, Криму і Південної Бессарабії, які тоді не входили до УРСР) та Кубані, переважно більшість населення якої становили українці. Викликаний свідомими і цілеспрямованими заходами вищого керівництва Радянського Союзу і Української РСР на чолі зі Сталіним, розрахованими на придушення українського національно-визвольного руху і фізичного знищення частини українських селян.

Спланована конфіскація урожаю зернових та усіх інших продуктів харчування у селян представниками радянської влади впродовж Голодомору 1932-1933 безпосередньо призвела до вбивства селян голодом у мільйонних масштабах. При цьому радянська влада мала значні запаси зерна в резервах та здійснювала його експорт за кордон під час Голодомору. Попри те, що злочинні дії представників сталінської влади, що спричинили смерть людей голодом, кваліфікувалися згідно з нормами тогочасного радянського кримінального законодавства як вбивство, причини цього масового злочину ніколи в СРСР не розслідувалися та ніхто з можновладців, причетних до злочину, не поніс покарання при тому, що навіть найвище керівництво СРСР, включаючи Сталіна, знало про факти загибелі людей від голоду. Впродовж десятиліть масове вбивство людей штучним голодом не лише навмисно замовчувалося радянською владою, але й взагалі заборонялося про нього будь-де згадувати. За даними науково-демогра-

фічної експертизи загальна кількість людських втрат від Голодомору становить 3 мільйони 941 тисяча осіб. Також було визначено, що втрати українців у частині ненароджених становлять 6 мільйонів 122 тисячі осіб. Але, на жаль, це лише офіційні дані.

Мені розповідала моя прабабуся про ці страшні та жахливі часи. Як її мама намагалася прогнати одинадцятьох дітей, та вижило лише шестеро. Люди в той час їли все, що могли дістати. Споживали мишей, ховрахів, кротів, щурів,

їжаків, жаб, птахів, збирали різні личинки, розкопували дощових черв'яків та інших хробаків. Ночами ходили на скотомогильник викопувати коней, телят, що за день із ферми привези. Їли шкури тварин, кістки мололи на борошно. Траплялися випадки, коли люди сходили з ґлузду та їли своїх мертвих родичів, дітей або батьків.

Ці моторошні історії не залишають байдужими нікого і понині. Адже заготівельні були переповнені зерном, що вагонами відправлялося в Москву та за кордон, для погашення зовнішніх боргів та збагачення валютою СРСР. Українцям заборонялося виїжджати за межі держави. Сам факт голоду всіляко приховувався від інших країн. Радянська влада не приймала жодної гуманітарної допомоги для України. Золотом Сталіна стало українське зерно та смерті мільйонів українців. А радянська пропаганда глибоко в'їдалася в голови людей, паралізуючи свідомість на довгі роки. Проте український народ незламний та нескорений. Пам'ять про страшне минуле загартовує нас, щоб ми боролися за світле майбутнє.

У знак пам'яті всіх невинно загиблих та закатованих радянським союзом у кожну останню суботу листопада ми запалюємо свічку у вікнах. Цього року ми вшановуємо 89-ті роковини Голодомору.

Не забувають про це страшне дійство і наші друзі-румуні, а точніше етнічні українці Румунії, об'єднані Союзом українців Румунії. 26 листопада в Українській православній церкві міста Тімішоара відбулася поминальна служба жертв Голодомору. Виступив голова філії Тіміш Юрій Глеба, висловивши глибоке співчуття. Також слово було надане мені, як українці, щоб передати всю глибину трагізму цього жахиття. Також хочу подякувати працівникам СУР: пані Ліліані та пані Міхаелі за допомогу та організацію цього заходу.

Незважаючи на страшну історію, Україна знову потерпає від Росії, наступниці СРСР. Знову вмирають наші люди — цвіт нашої нації.

Але ми вистоїмо та знову переможемо!

Анна ЗАБЛОЦЬКА

Фото авторки

ПАМ'ЯТАЄМО. ЄДНАЄМОСЯ. ПЕРЕМОЖЕМО. СКУ ВШАНОВУЄ 89-ТІ РОКОВИНИ ГОЛОДОМОРУ

26 листопада 2022 року Світовий Конгрес українців (СКУ) вшановав жертви Голодомору-геноциду 1932-1933 рр. та закликав світову спільноту пам'ятати про цю страшну трагедію, єднатися довкола України та перемогти нашого спільного ворога, який сьогодні загрожує безпеці усього світу.

Сьогодні глобальна українська спільнота солідарна з народом України, який цього дня традиційно запалює свічки пам'яті — попри масштабні відключення електроенергії, тяжку шкоду цивільній інфраструктурі, завданій російською військовою агресією та масивний ракетний терор Москви.

Реалізуючи Голодомор — штучний голод, спланований та втілений російським радянським режимом — диктатор Йосип Сталін прагнув фізично винищити українців та зламати їхнє прагнення до свободи та незалежності. Ця трагедія забрала життя мільйонів та лишається однією з найстрашніших сторінок української історії та одним з найтяжчих злочинів радянського режиму.

Так само як Сталін боявся, що український націоналізм може повалити радянську імперію, так само і диктатор Путін сьогодні боїться, що успіх України як демократичної країни, яка поважає свободу та гідність своїх людей, повалить його власний режим — злочинну автократичну клептократію. Так само як і сталінський режим, путінський режим заперечує саме існування українського народу.

«Сьогодні ми схилиємо наші голови у пам'ять про кожну українську дитину, жінку та чоловіка, які загинули невинною смертю під час Голодомору. На превеликий жаль, зло, яке вчинило Голодомор, знову повернулось назад у спробі викоринити українців. Росія знову веде геноцидну війну супроти українського народу. Різанина у Бучі та Ізюмі, масові могили, тортури, зґвалтування, обкрадання, свідчення про які виявляють на всіх звільнених українських територіях — усе це доводить, що метою російських окупантів є ліквідація українського народу», — заявив Павло Ґрод, Президент СКУ.

Станом на сьогодні, 21 країна світу офіційно визнала Голодомор геноцидом українського народу. Зовсім нещодавно таке визнання зробили парламенти Ірландії, Молдови та Румунії. СКУ, спільно з українськими громадами по всьому світі, продовжує працю з німецьким Бундестагом, хорватським Сабором та багатьма іншими законодавчими органами, щоб переконати їх визнати Голодомор геноцидом українського народу.

«Ми вдячні кожному парламенту, який вже визнав Голодомор геноцидом, та закликаємо решту країн світу слідувати цьому прикладу. Ми також закликаємо усі цивілізовані країни визнати Росію державою-терористом. Росія цілеспрямовано масово вбиває мирних людей в Україні, а також перетворила їжу на зброю, намагаючись створити штучну глобальну продовольчу кризу та голод. Російське політичне та військове керівництво, а також їхні апологети та помічники є військовими злочинцями. Ми закликаємо Об'єднані Нації притягнути їх до відповідальності та негайно створити для цього спеціальний міжнародний трибунал!» додав Павло Ґрод.

V-ий НАЦІОНАЛЬНИЙ ФЕСТИВАЛЬ-КОНКУРС «ЮНІ УКРАЇНСЬКІ ТАЛАНТИ РУМУНІЇ»

Комісія з питань культури Союзу українців Румунії організувала V-ий Національний фестиваль-конкурс «Юні українські таланти Румунії». У ньому взяли участь 161 учень з Марамороського, Сату-Марського, Сучавського, Тулчанського повітів та з Бухареста.

Конкурс проводився у трьох категоріях: література, музика та живопис, а кожна категорія була поділена на чотири вікові групи. Учасники змагання отримали дипломи та грошові нагороди: перше місце – 500 лейв; друге місце – 400 лейв; третє місце – 300 лейв; відзнака – 200 лейв; премія за участь – 100 лейв.

Церемонія нагородження відбулася 10 листопада 2022 року, в осередку Бухарестської філії Союзу Українців Румунії, в кулуарах заходу «Дня української мови».

«ОСІННІ ЗВИЧАЇ УКРАЇНЦІВ» У СЕЛІ РЕМЕТИ

Осінь поволі прощається з марамороськими полонинами, поступаючись місцем найхолоднішій порі року. У неділю, 20 листопада, у селі Ремети відбулося свято «прощання» з осінню, точніше культурно-мистецький захід, до якого долучилися українці звідусіль. Марамороська філія Союзу українців Румунії організувала у партнерстві з мерією с. Ремети та місцевими організаціями СУР захід «Осінні звичаї українців», на якому були присутні як етнічні українці Марамороського повіту, так і гості з Івано-Франківщини та Закарпаття.

Захід мав на меті популяризувати осінні звичаї українців: збирання винограду, приготування варення чи соління овочів на зиму, підкреслити важливість врожаю для села та якомога більше зберегти ці прекрасні традиції.

Союз українців Румунії на заході представляли голова СУР, депутат Микола Мирослав Петрецький, перший заступник голови СУР Василь Пасенчук, голова Марамороської філії Мирослав Петрецький, генеральний секретар СУР і голова Сату-Марської філії Люба Горват, примар Ремет Іван Клаудіу Бринзанюк, голова місцевої організації СУР у с. Луг над Тисою Анна Самбор, голова місцевої організації у с. Кривий Іван Рекало

У КЛУЖІ ВІДЗНАЧИЛИ ДРАМАТУРГА МУКОЛУ КУЛІША

Клузька філія Союзу українців Румунії у партнерстві зі спеціалізацією Українська мова та література філологічного факультету Клузького університету ім. Бабеша-Бойоя організували 26 листопада культурно-науковий захід «130 років від народження драматурга Миколи Куліша». На початку заходу, голова філії д-р доцент Іван Гербіл оголосив, що Парламент Румунії, за ініціатииви депутата Миколи Мирослава Петрецького, голови СУР, визнав Голодомор (навмисний голод 1932-1933 рр.) як жакхливий злочин проти українського народу, організований диктаторським режимом Сталіна, запросивши всіх присутніх вшанувати хвилиною мовчання як пам'ять жертв Голодомору,

так і тих, які загинули у війні наших часів, відстоюючи незалежність України. Водночас він наголосив на необхідності зберігати пам'ять про тих, хто віддав своє життя за те, щоб жакхіття минулого (Голодомор) і сьогодення (вторгнення Росії в Україну) не повторилося.

У доповіді, зачитаній Іваном Гербілем, під назвою «Про новаторський характер драматургії Миколи Куліша», були визначені аспекти поетики драматичних текстів М. Куліша, стилістичні пошуки автора, щоб виразити задум письменника якомога пластичніше, а також архітектоніка комедії «Мина Мазайло». Відразу ж слід підкреслити, що Микола Куліш є творцем сучасної української драматургії, який своїми творами «Народний Малахій» (1928), «Мина Мазайло» (1929), «Патетична соната» (1930) та «Маклена Граса» (1933) сприяв розвитку української драматургії. Поставлені за чарівною режисерською паличкою Леся Курбаса, Кулішева драматургія підняла український театр на рівень найкращих сучасних театрів світу. Щоб подати приклади комізму ситуації та

мови твору «Мина Мазайло», пані Наталія, одна з гостей, чудово прочитала окремі фрагменти.

У другій доповіді під назвою «Микола Куліш і Розстріляне Відродження», прочитаною п. Ольгою Сенишин, редактором дитячого журналу «Дзвоник», йшлося про трагічні події 30-х років минулого століття, коли серед жертв сталінських репресій було розстріляно 3 листопада 1937 року сотні осіб української інтелігенції, у тому числі Миколу Куліша та Леся Курбаса, директора та засновника театру «Березіль», який ставив п'єси Миколи Куліша, письменників Валер'яна Підмогильного та Миколу Зерова, та багато інших захисників українського слова та української національної гідності.

Лектор др. Міхаєла Гербіл у доповіді «Патетична соната» Миколи Куліша – експериментальна поетична драма» розповіла про композиційні та ідейні парадокси аналізованої драми, про різноманітність

новаторських методів, використаних у творі, про те, що Микола Куліш є ініціатором театру абсурду набагато раніше С. Беккета чи Е. Йонеско. Також були зачитані уривки з обговорюваних творів.

На заході були присутні понад 40 осіб, серед яких викладачі, студенти, члени філії, біженці з України тощо.

Іван ГЕРБІЛ,
голова Клузької філії СУР

член Комітету СУР Михайло Іван Лаурук, голова місцевої організації у с. Вишівська Красна Юрій Мочернак та багато членів СУР. З Івано-Франківщини у заході взяла участь депутат обласної ради Мирослава Корнелюк разом із трьома талановитими солістами та інструменталістами. Водночас на цьому осінньому святі був присутній і директор Реметської загальноосвітньої школи, а також вчителі, які викладають у цій же школі. Після виконання гімнів Румунії та України та виступів, парафіяльний священник з Ремет прочитав молитву і благословив захід.

Серед колективів, які вийшли на сцену заходу та створили справжню атмосферу свята, були: дитячий вокальний колектив з Ремет разом із

солісткою Сіміною Колопельник, троє солістів та інструменталістів з Івано-Франківської області, вокальний гурт із Сучави, гурт «Мікулянка» з повіту Сату-Маре, вокальна група «Красняночка» з Вишавської Красни, вокальна група «Молоді гуцули» з Вишавської Долини, вокальна група з Вишньої Рівни, група «Леля» з Тулчі, вокальна група «Веселка» з Луга над Тисою, вокальна група «Надія» з Кривого та вокальна група «Голос полонини» з Полян.

Свято осені, врожаю та давніх українських звичаїв стало передостаннім дійством цього року, яке принесло з собою нотку радості та гарного настрою.

Проект «Голодомор – 90 років» мав на меті створити міждисциплінарний діалог між історією, літературою, мистецтвом та релігією. Абсолютно необхідно зберігати та заохочувати повагу до людської гідності, як джерело усіх прав та свобод людини.

Обов'язок школи і сучасного суспільства – допомогти молодим людям усвідомити помилки минулого, що допомагає їм оцінити дар вільного, демократичного сьогодення.

28 листопада 2006 року Верховна Рада України ухвалила постанову, в якій визнала Голодомор геноцидом українського народу. Голод 1932-1933 років був для українців тим, чим був нацистський геноцид для євреїв або різанина 1915 року для вірмен. Ця трагедія, масштаби якої просто неможливо усвідомити, завдала непоправного удару по країні, соціальні, психологічні та демографічні наслідки яких відчуваються і досі.

Починаючи з 2008 року, була ініційована акція «Запали свічку», щоб вшанувати пам'ять жертв цього геноциду. Так, в останню суботу листопада о 16:00 у вікнах українців горить свічка пам'яті жертв голодоморів. Окрім інших переслідуваних етнічних груп у XX столітті, українці пережили трагедію, яка є орієнтером для всіх щодо наслідків комуністичного тоталітаризму, ненависті до ближнього.

29 листопада, у Радівецькій школі ім. Богдана Воде відбулося вшанування пам'яті жертв Голодомору в рамках освітнього проекту «Голодомор – 90 років», укладеного між приймаючою школою, Союзом Українців Румунії (Сучавська філія) та Національним сучавським коледжем ім. Міхая Емінеску.

«Голодомор – 90 років» – пам'ятний захід у Радівцях

Команда проекту працювала над проведенням цього заходу у складі голови Сучавської філії, Іллі Саучука, директора Радівецької школи ім. Богдана Воде Радуге Мунтяну, директора Національного сучавського коледжу ім. Міхая Емінеску Сільвії Коріні Нуцу, інсп. Лучії Міжок, викладачки Міхаєли Делії Мартіняк.

Захід розпочався молитвою за пам'ять загиблих, яку двомовно, румунською та українською мовами, звершив отець Данієл Петрашук з Негостинської православної парафії. Були створені моменти великої глибини для присутніх: педагогічний колектив приймаючої школи, учні, які вивчають українську мову в групах у Радівцях та в Національному сучавському коледжі ім. Міхая Емінеску, а також групи переселенців з України. В холі школи було оформлено виставку дитячих малюнків «Свічка пам'яті бринить сльозами».

Викладач Александру Домнар виконав пісню «Пливе кача по Тисині» на гітарі, зу-

мівши схвилювати всіх присутніх. У шкільній бібліотеці учасники переглянули короткометражний тематичний фільм, який викликав сильне емоційне враження.

Доцент Юліан Радуге Бружа з історичного факультету Сучавського університету ім. Стефана Великого розповів присутнім про основні причини та наслідки Голоду, який охопив Україну в період 1932-1933 рр. Він підкреслив, що в Румунії дуже мало знають про історію України, хоча останнім часом багато говорять про сусідню державу «країну з найкращим у світі чорноземом, яка на чотири роки стала країною смерті». Доцент представив карту країн, які визнали Голодомор злочином проти людяності, а інспектор Ілля Саучук додав, що «за пропозицією депутата Миколи Мирослава Перецького Спільне пленарне засідання Палати депутатів і Сенату прийняло 23 листопада Декларацію, якою Румунія визнає Голодомор жахливим злочином проти українського народу та людства».

Переселенка з України Галина Демиденко подякувала румунам і румунській державі за допомогу, яку надають українцям, які знайшли притулок у нашій країні. Вона зазначила, що «зовнішня допомога необхідна Україні, тому що Росія, як держава-загарбник, не зупиниться, а буде просуватися на Захід – Україна є оборонним щитом для Європи». Директор Радуге Мунтяну оцінив, цю діяльність як «справжній життєвий урок, який показує, що незважаючи на трагедію, яку пережив український народ, він не втратив віри в Бога». Також були присутні на заході голова радівецької організації Василь Паскару та заступник голови місцевої організації Марін Пискливей.

Метою цього партнерства було підвищити рівень інформованості учасників щодо трагедії українців та підкреслити відчуття засудження Голодомору – чорної сторінки в історії українського народу.

Міхаєла Делія МАРТІНЯК

Фото авторки

Боже довір'я

У період Різдвяного посту кожен християнин має знати, що має робити, щоб підготуватися до

яслами, у яких чекаємо, щоб народився Спаситель.

У цей гарний період я задумався про Божу любов до людей. Знаємо, що Бог Небесний є всезнаючий та нічого не можна сховати від Його знання. Більше того, Бог знає наперед що буде людина робити. Так Бог знав, що Адам та Єва не послухають Його та впадуть у гріх, але все не відмовився від Свого Плану, щоб створити видимий світ та людину. Отець Небесний

великого свята Різдва Христового. Головна ідея посту полягає у поєднанні фізичного посту з духовним. На період посту головними заняттями християнина мають бути молитва і душевний спокій.

Але тому, що ми живемо у модерному світі, теж у цей період спостерігаємо як у великих містах, але і в селах, люди звертають занадто більше уваги матеріальній стороні в очікуванні Різдва. Магазили переповнені різними товарами, люди шукають подарунки для дорогих їм особам, з якими відзначатимуть Різдво Христове. Гарний звичай не забувати про наших близьких, але більш важливим для нас є не забувати про самих себе, а головне про свою душу. А свою душу людина приготує через піст, Святу Тайну Сповіді та Причастя, щоб похристиянськи приймати цей великий Празник. Але чому треба очистити нашу душу, щоб могли святкувати Різдво? Тому що наші душі, наші серця стають тими

знає наперед, що одна чи інша людина, яка народжується на світі, буде злочинцем, та все одно залишає жити на землі. І тому ми запитуємось, чому Бог так діє, а не інакше? Якщо знає наперед, що буде, то чому дає шанс і лихий людині? Відповідь, яку я знайшов цими днями, полягає в тому, що Вседержитель має велике довір'я у нас, він надіється, що людина може змінитися. Любов Бога та велике довір'я до нас, людей, є причинами через які

Господь не знищить ще світ, а більше того, створив світ наш видимий, хоча знав що перші люди покинуть Рай і послухають ворога. Він надіслав Свого Єдинородного Сина, щоб викупити нас із ворожих рук. Божий план із невидимим світом не

може бути знищений ніякою істотою. Свята Трійця радіє тим людям, які зрозуміли ціль свого життя і шукають Бога. Беручи до уваги лише життя Матінки Божої та її славу перед Богом, ми розуміємо що якби всі люди йшли погибальною дорогою та якщо лише одна сама Пресвята Діва була єдина Свята на небі, то для неї Бог продовжив би світ та життя на землі. Але ми знаємо, що на Небі є мільйони святих, у яких Бог зволив прославитися. Завдяки тим людям, які люблять Його, Бог продовжує життя на землі і дає нам усім можливість і цього року радуватися народженню Сина Божого серед людей.

Отець Іван ЮРЧА

В Вифлеємі тайна сталася превелика,
Бо там народився предвічний Владика
Хвалу Богу даймо,
Весело співаймо:
«Слава во вишніх Богу!»

Марія Пречиста Царя нам повила,
В вертепі на сні, в яслах положила.
Там пастирі грають,
Ангели співають:
«Слава во вишніх Богу!»

Всі небесні Сили Христа прославили
І пастирям в полі радість цю звітили,
Тому всі утішно
Грають Спасу пісню:
«Слава во вишніх Богу!»
Дари зі собою всі приносили

В ВИФЛЕЄМІ ТАЙНА

Вишньому Цареві в яслах положили,
Втішно споглядають
І разом співають:
«Слава во вишніх Богу!»

Три царі з дарами зі сходу прибули,
Весело, смиренно Христа привітали.
Дари Му приносять,
Піснь нову голосять:
«Слава во вишніх Богу!»

І ми разом нині Царя привітаймо:
Предвічного Бога о ласку благаймо,
В мирі проживати
На віки співати:
«Слава во вишніх Богу!»

Калядки

БОГ ПРЕДВІЧНИЙ НАРОДИВСЯ

Бог предвічний народився,
Прийшов днес із небес,
Щоб спасти люд свій весь,
І утішився.

В Вифлеємі народився,
Месія, Христос наш,
І пан наш, для всіх нас,
Нам народився.

Ознаймив це Ангел Божий
Наперед пастирям,
А потім зіздарям
І земним звірям.

Діва Сина як породила,
Звізда ста, де Христа
Невіста Пречиста
Сина зродила.

Тріє царі несуть дари
До Вифлеєм-міста,
Де Діва Пречиста
Сина повила.

Звізда їм ся об'явила,
В дорозі о Бозі,
При волі, при ослі
Їм ознаймила.

«Тріє царі, де ідете?»
«Ми ідем в Вифлеєм,
Вінчуєм спокоєм
І повернемся».

Іншим путем повернули,
Погану, безстидну,
Безбожну Іроду
Не повідали.

Йосифові Ангел мовить:
З Дитятком і з Матков,
З бидлятком, ослятком
Хай ся хоронить.

«Слава Богу!» – заспіваймо,
Чесць Сину Божому
Господеві нашому –
Поклін віддаймо.

АНГЕЛ БОЖИЙ ІЗ НЕБЕС

Ангел Божий із небес
Радість нам звіщає днесь,
Що в Вифлеємі Бог воплотився,
Там у вертепі Він появився
Бідним пастирям.

Тож спішім у Вифлеєм,
Де у яслах Божий Син
Народився з Діви Марії,
Непорочної Лелії,
На спасення нам.

Там віддаймо честь Йому,
Заспіваймо пісню цю.
Слава во вишніх вічному Богу,
Отцю і Сину, Духу Святому,
А на землі мир!

О Дитяко, Спасе наш!
Глянь ласкаво днесь на нас.
Освободи нас з тяжкої неволі,
Дай дочекати кращої долі
З Рождеством Твоїм.

АНГЕЛ ПАСТИРЯМ МОВИВ

Ангел пастирям мовив:
Христос ся нам народив,
В Вифлеємі, містечку убогим,
І в роді Давидовім
З Пречистой Марії.

О дивноє Рождество,
Великоє торжество;
Почала Діва Сина в чистості,
Породила в радості,
Із Дівства свого.

Пастиріє ввірили,
До нього поспішили,
з охотов мило Йому співали.
Дитя в яслах вітали,
Марію з Йосифом.

Уже ся то сповнило,
Що у пророка було:
Галузка Аронова зацвіла,
Цвіток з себе пустила
І овоч зродила!

Слухайте Бога Отця,
Неба і землі Творця:
«Це Син мій наймиліший, коханий,
Світу з неба післаний,
Його ви слухайте!»

Богу будь честь і хвала,
На вік віків і слава.
Як Отцю, так і Його Синові.
І Святому Духові,
В Тройці єдиному.

В ВИФЛЕЄМСЬКІЙ СТРАНІ

В вифлеємській країні
Вифлеєм стоїть,
Звізда над вертепом,
Низенько блищить.

Пастишки на полі
Стадо стерегли,
Як Пречисту Діву
В вертепі знайшли.

Прийшли до вертепу
Стаду корму дати.
Посмотрят у яслі,
А там Божа мати.

На ручках тримас
І кормить його
І в ручки цілує
Сина свого.
О, Господи Боже,
Всемогущий наш,
Ти нам благословив
Сей веселий час.

Отворить окно
Скажу вам чудо, чиядько
Родився Христос
Во Вифлеємі раненько.

Місяць му світив,
Овци горіють во стайні.
Погани плачуть,
Царі ся прячуть в палаті.

Адам і Єва,
Встануть із гроба на сей день,
Будуть спасенні
Через Ісуса на небі.

І ми воздаїме
Хвалу Богові на сей день.
Бо прийшов ко нам
Сам Ісус Христос – Спаситель.

IV-а МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ «УКРАЇНЦІ В РУМУНІЇ. ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВИ»

У рамках святкування Дня української мови в Румунії у осередку Бухарестської філії Союзу українців Румунії пройшла IV-а Міжнародна конференція «Українці в Румунії. Історія, сучасність і перспективи», яку організувала Комісія з питань культури Союзу українців Румунії. У роботі конференції взяли участь понад 100 осіб з Румунії, України, Республіки Молдова та Словаччини. Були представлені цікаві доповіді, також відбулись презентації книг, фотовиставки та музичні й поетичні виступи.

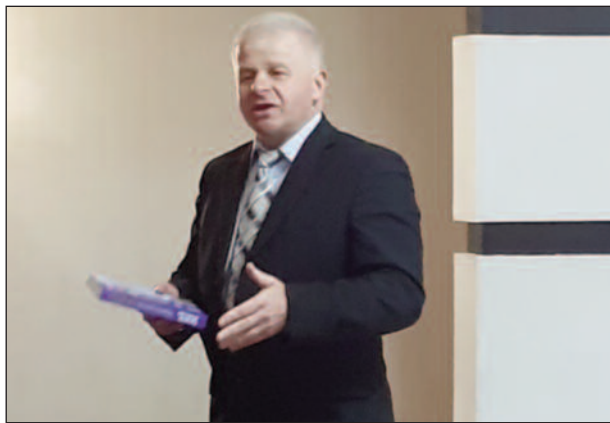
Письменник **МИХАЙЛО ТРАЙСТА**, голова Бухарестської філії СУР та голова Комісії з питань культури, подає деталі: «Цього року відбулася IV-а Міжнародна конференція «Українці в Румунії. Історія, сучасність і перспек-

тиви». На жаль, в останні два роки конференція не була організована через пандемію коронавірусу. Після першого і другого випусків конференції з'явилися зошити конференції, а наступного року будуть надруковані зошити з доповідями учасників третьої конференції та цьогорічної конференції, робота якої пройшла у двох секціях: «Література» та «Міжкультурний діалог». Було багато доповідачів з Румунії від Бухарестського, Клужького та Арадського університетів, а також Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Ужгородського національного університету, Львівського національного університету імені Івана Франка, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Сату-Марського повітового музею, Спілки письменників Румунії, Спілки професійних журналістів Румунії, а також Спілки письменників Республіки Молдови та Карпатської платформи у Братиславі (Словаччина). Всі доповіді були цікаві, переважна більшість стосувалася українського питання в Румунії: про українців Румунії, українську літературу Румунії, про румунсько-українські зв'язки, про історію і фольклор. Дякуємо дуже гарно всім учасникам і чекаємо їх на наступну конференцію.»

ІВАН ДУБОВИЧ – професор кафедри екологічної економіки та бізнесу Національного лісотехнічного університету України народився у селі Ремети Марамороського повіту, але з 1991 року проживає в Львові. На конференції викладач Іван Дубович був модератором секції «Міжкультурний діалог», а також виступив з доповіддю «Значення рідної мови у формуванні національної ідентичності»: «Мабуть, ніхто не задумався над тим наскільки це питання сьогодні для українців важливе. Якщо раніше, у мирний час на це менше звертали уваги, сьогодні насправді питання національної ідентичності, рідної мови ключове, тому що ми бачимо, що ворог, якщо впродовж 300 і більше років не міг знищити українців, не міг їх

асимілювати, заставити їх бути такими як би він хотів, підібрав інший підхід, тобто воєнним шляхом знищити українців. Ми, мабуть, є тим поколінням, від якого залежить майбутнє українців, української нації, майбутнє України як держави. Саме тому сьогодні це питання я вважаю є ключове, тому що мова, рідна мова, це є фундамент нації, це є основа національної ідентичності. Цей приклад Союзу українців Румунії я би рекомендував всім українцям, які проживають за кордоном, тому що Союз українців Румунії, на чолі з депутатом Петрецьким, дуже тісно співпрацює з Україною, з владою України, з адміністрацією областей України, з університетами. Це якраз є той зв'язок українців із закордону з українцями в Україні. І ми маємо тільки єдиними зусиллями спільно пройти цей надзвичайно складний шлях, щоб дійсно Україна стала суверенною, незалежною державою, а українці були нацією цивілізованою, європейською, такою якою насправді українці завжди були. На превеликий жаль, так сталося, що історично українцям не дали можливість об'єднатися і відчувати себе тими, якими вони є. Ворог завжди доводив, що української нації нема, що української мови не існує і дуже

багато, на превеликий жаль, українців переходили на російську мову. Але сьогодні ті російськомовні українці, після того як побачили, що робить Росія з українцями, більшість розмовляють українською мовою, що надзвичайно приємно. Підсумовуючи це все, я хочу щиро подякувати СУР, пану депутату Петрецькому, Михайлу Трайсті та всім організаторам, які проводять такі заходи, бо це має надзвичайно важливе значення не тільки для українців Румунії, а і для українців всього світу, тому я вважаю, що це є приклад як повинні всі українці єднатися і дбати про єдину спільну мету.»

На міжнародній конференції в Бухаресті **НАТАЛІЯ ЄВСЄЄВА** представила міжнародну громадську організацію «Карпатська платформа» з Словаччини. Вона очолює культурний та медіа напрямок цієї платформи та поділилася своїми враженнями від участі у заходах, проведених в Бухаресті: «Карпатська платформа це словацька організація, втім вона є і між-

народною, ми об'єднуємо вісім країн Карпатського макрорегіону і зосереджумось на об'єднанні цих країн на тлі як минулого, культурного, наукового, історичного підґрунтя, так і для розбудови спільного, щасливого майбутнього для подальших поколінь в набутті екологічної безпеки, енергетичної безпеки і незалежності, яка наразі є дуже актуальним питанням. Ну, і звісно, що для культурного обміну в цьому поліетнічному макрорегіоні між країнами,

які до нього входять. Ми маємо за честь вітати Михайла Трайста як нашого почесного члена і маємо надію на розбудову і розвиток цільних співпраць з Союзом українців Румунії, та ми так само зацікавлені у співпраці з культурними, науковими інституціями по всій Румунії. Я дякую за запрошення і за блискучу організацію цієї події Союзу українців Румунії, адже все дійсно було організовано на високому рівні й дуже приємно, що цей захід зібрав так багато українців, які змогли відвідати його і особливо приємно, що саме українська мова відзначається на державному рівні в Румунії і так прекрасно була прикрашена і концертом, і думками посадовців, науковців, лінгвістів, які досліджують мову, підтримують її, докладають зусиль для її розвитку навіть за межами України. Зараз актуальне питання це війна, яка триває в Україні, і дуже багато говорилось про причини, про те як відбувалося в перші дні і місяці й висловлювалася величезна подяка Румунії за те, що була надана термінова допомога гуманітарна, соціальна, матеріальна та економічна, військова, в тому числі. За це дійсно велика подяка, яка лунає в ці дні безперервно і вона дійсно щира. Обговорилися питання історичного кореня цього конфлікту, тому що віками ця боротьба триває і ми маємо знати своє коріння і дуже приємно, що з української сторони на конференції були присутні дійсно спеціалісти величезного рівня, які ділилися як історичними фактами, так і особистими дослідженнями у своїх доповідях, що було дуже цікаво і місцями навіть несподівано тішило. Учасники конференції збагатили і фонд бібліотеки власними книжками, це на майбутнє і для нас так само є таким сигналом, що ми маємо докласти для цього теж зусиль як міжнародна організація, яка об'єднує не тільки українців у цих країнах, а й міжнародний

Христина ШТІРБЕЦЬ
Всесвітня служба радіо Румунія

(Продовження на 12 стор.)

День української мови у місті Тімішоара

Давньогрецький філософ Сократ закарбував у віках мудрість: «Заговори, щоб я тебе побачив». Саме в розмові людина виявляє свою приналежність до певної культури.

Упродовж століть українська мова, так само як і її носії – український народ, зазнавала суттєвих утисків і заборон з боку різних держав. Однак, попри це, з кожним роком українська мова розквітає: носіїв рідної мови стає дедалі більше, молодь все частіше популяризує українську в соцмережах та спонукає до її вжитку у мовленні. І сьогодні українською мовою розмовляють понад 45 мільйонів людей.

9 листопада українці у всьому світі відзначають надзвичайно важливе свято – День української писемності та мови. Це свято започаткували ще у 1997 році. А у Румунії його почали офіційно святкувати з 2018 року, ініціатором законопроекту про оголошення 9 листопада Днем української мови в Румунії є депутат Румунського Парламенту Микола Мирослав Петрецький.

Через війну в своїй країні, цього року це свято я відзначала в Румунії, в місті Тімішоара. Мене надзвичайно вразив масштаб та чудова організація цього свята. Все було продумано до найдрібніших подробиць. Свято проходило в Будинку культури (Sala Lira). Організаторами були Союз українців Румунії, осередок Тіміш, у партнерстві з: Повітовою радою, Повітовим шкільним інспекторатом, Управлінням префекта повіту Тіміш, Мерією Тімішоари та Будинком культури Тімішоари.

Почалося свято ще у фойє будівлі: на великих моніторах була проведена презен-

тація роботи Союзу українців в Румунії. Її підготувала та провела пані Міхаєла Бумбук разом з паном Юрієм Глебою. На розкладках поруч можна було побачити творчі роботи українських майстринь, зокрема українські ляльки, вишивки, їстівні екібани у національних кольорах України, жовто-блакитні льодяники...

На сцені майоріли прапори Румунії, України та Євросоюзу. Вона була прикрашена чудовими букетами квітів. Словом, все вказувало на важливість цього свята.

Ведучі свята пан Юрій Глеба та пані Марія Сабо Кондрей розпочали офіційну частину, запросивши на сцену депутата Румунського Парламенту Миколу Мирослава Петрецького. Перед його промовою зі сцени гучно пролунав Гімн Румунії та України. У виступі пана Петрецького я почула важливі слова для себе і для всього народу України: «...Знаємо дуже добре, що один народ може відбудувати будь-що, але єдине, що він не може відбудувати це мова. І

через це дуже важливо для нас, де б ми не були, повинні передавати її молодому поколінню. Впродовж років, з самого заснування, Союз Українців Румунії організовує заходи, для того, щоб зберігати цей надзвичайний скарб – МОВУ. І завдяки понад чотириста заходів, які ми організовуємо у всіх куточках Румунії, де компактно проживає українське населення, нам вдається зберігати українську мову. Але що є найважливіше, на мою думку, – нам вдається її передавати. І завжди, коли ми організовуємо якийсь захід, коли я приходжу, то дивлюся на зал і бачу, що є багато дітей. І це, що я сьогодні бачу, мене дуже радує, тому що зал заповнений молодими й дітьми. Це є доказом того, що шлях, який ми ви-

брали, він є правильний. І те, що ми перебрали від наших дідів, прадідів, будемо передавати далі. Звичайно, те, що сьогодні, відбувається в Україні, може ще раз доказувати, які ми щасливі, що тут, у Румунії, можемо вільно організувати такі

заходи, завдяки яким можемо зберігати і передавати нашу мову, нашу культуру. І бачимо, що, на жаль, наші браття в Україні повинні віддавати своє життя, щоб зберігалася мова...»

На сцені виступало багато доповідачів. І всі спікі були про те, як важливо підтримувати і розвивати українську мову. Також на сцену було запрошено священників, які молилися за Україну, Румунію та за Мир!

Після офіційної частини, був святковий концерт! Охочих привітати своїм виступом усіх присутніх було багато! Всі колективи своїми виступами зарядили нас своєю позитивною енергією! Виступали і маленькі діточки і молодь, і старше покоління! Моя донька декламувала вірш «Рідна мова» та заспівала пісню «Українська мова». Мені теж пощастило привітати присутніх піснями у дуеті «Українські мрії». За активні дії у розвитку української мови і за участь у підготуванні свята та за виступи нагороджували грамотами і букетами квітів. Це було надзвичайно святково!

Завершилось наше свято у ресторані в центрі міста, де ми куштували смачну їжу та спілкувались з гостями.

Від себе особисто та від усіх біженців з України, яким пощастило опинитися в Румунії – низький вам уклін!

Леся БАЖЕНОВА

Фото авторки

IV-а МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ «УКРАЇНЦІ В РУМУНІЇ. ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВИ»

(Продовження з 6 стор.)

культурний обмін здійснює, то я думаю, що в цьому обміні ми так само будемо докладати зусиль, як організація.»

ОКСАНА ІВАСЮК — кандидат філологічних наук, експерт команди підтримки реформ Міністерства освіти і науки України розповіла про свою участь у конференції «Українці в Румунії. Історія, сучасність і перспективи»: «Для мене

велика честь брати участь у цій конференції й мій виступ був про порівняння програм з мистецтва для учнів V-VIII класів, яка можливість є адаптації при потребі вчителів

румунських шкіл для дітей переселенців, яка є модель цієї адаптації. Я розповідала про новий державний стандарт базової освіти, який був прийнятий в Україні, також розповідала про принцип створення сучасних модельних програм для школи. Я думаю, що це була така важлива актуальна допомога, оскільки зараз дуже багато українських дітей, яких вивезли від жорстокої війни і вони вчаться у румунських школах, і ці програми, які створені в Україні, можуть стати на допомогу вчителям румунських шкіл. Захід, присвячений Дню української мови в Румунії, був велелюдний, добре підготовлений, надзвичайно важливі були панелі, які стосувалися і міжнародного становища, і допомоги Україні та біженцям. Мене надзвичайно зворушила панель, де виступали голови сіл, як з Румунії, так і з України. Дуже гарно виступали діти, які виявили свій талант. Вони вчаться емпатії, вони вчаться доброго ставлення до культури і через культуру проявляти свою самосвідомість».

СЕРГІЙ ГАКМАН — заступник директора Чернівецького центру перепідготовки та підви-

щення кваліфікації працівників органів влади та віце-президент благодійного фонду «Супільні ресурси та ініціативи» був одним з перекладачів на заходах, присвячених українській мові в Румунії. Він взяв участь також у міжнародній науковій конференції в Бухаресті: «Вчорашній день мене надзвичайно вразив масштабом, теплотою, яка йшла як від українців Румунії, так і від румунів. Безумовно, що для кожної людини мова це є основа ідентичності і надзвичайно важливим є те, коли люди зберігають свою етнічну ідентичність, але

разом з тим, оскільки ми живемо у 21 столітті, ми маємо на увазі також і національну, тобто державну ідентичність, коли людина намагається знайти певну гармонію між своєю етнічною мовою і мовою держави, в якій він проживає. Оця гармонія є надзвичайно важливою, оскільки кожна людина має пам'ятити хто вона є, як представник певного етносу та як громадянин певної держави.»

Свято Молоді в Союзі українців Румунії

5 листопада в Союзі українців Румунії у Тімішоарі проходило свято Молоді. Це був кулінарний захід, метою якого було залучення молоді до процесу приготування традиційних українських страв. На свято був запрошений шеф-кухар Себастьян зі своєю командою, який залучив кожного гостя до процесу приготування. Це був дуже цікавий досвід для кожного, а в дружній компанії це дуже приємно.

Працівники Союзу завітали зі своїми сім'ями і діточками, також були українські родини з дітьми і ще багато запрошених гостей.

Надворі встановили великі казани, біля яких майоріли український і румунський прапори, це було дуже символічно і піднімало дух. В казанах готувалися запашні голубці, мамалига з бринзою, гуляш, борщ, на грилі готувалися різні види ковбас і м'яса, була різноманітна випічка. Аромат стояв неймовірний! Блюда вийшли дуже смачні!

Українські жінки готували смачні вареники з сиром, галушки та млинці, співаючи українські народні задушевні пісні. Напевно, кожна згадала своїх родичів, які залишилися в Україні, кожна згадала зустрічі, які проходили вдома у колі рідних.

Ми у складі гурту «Українські мрії» заспівали пісні: «Лише у нас в Україні», «Моя Україна», народну «Ой, у гаю, при Дунаю», «Сину мій».

Діти з української діаспори від самого маленького до старшого співали патріотичну «Ой, у лузі червона калина похилилася...», розповідали віршики.

Хочемо подякувати СУР за організацію таких заходів, свято проходило дуже душевно і тепло, атмосфера дуже емоційна. Завдяки підтримці ми відчували себе майже, як вдома.

Українська кухня дуже різноманітна, унікальна, самобутня і неповторна, з широкою палітрою смаків. Після таких заходів є впевненість, що молодь передасть далі рецепти традиційних страв з покоління в покоління.

Рецепт вареників з сиром на заварному тісті

Насправді рецептів вареників безліч, але сьогодні ми розглянемо рецепт заварного тіста на кип'ятку, який ми часто використовуємо для вареників. Це тісто без яєць виходить дуже еластичне та м'яке і дуже легко розкачується. Ну і найголовніше під час готування, тісто в киплячій воді не розварюється і не злипається.

Інгредієнти:
борошно — 400 гр.
сіль — 0,5 чайні ложки
вода — 200 мл.
олія — 3 столові ложки

1. Просіюємо борошно так, щоб не було грудочок.
2. Додаємо пів чайної ложки солі та перемішуємо.
3. Додаємо воду
Робимо в борошні для зручності ямку і заливаємо туди 200 грам кип'ятку. Пропорційно води в нас в грамах в два рази менше чим борошна. Все добре перемішуємо лопаткою.
4. Додаємо олію
Додаємо на таку кількість борошна три ложки рослинної олії.
5. Замішуємо тісто
Вимішуємо лопаткою чи ложкою, чи будь-яким іншим допоміжним інстру-

ментом. А коли борошно встигло, тоді його можна без проблем взяти і почати замішувати руками. Вимішуємо до еластичного стану.

Вирізаємо кружечки додаємо начини і ліпимо!
Смачного!

Ірина КОРНІЄНКО
Фото авторки

Псалтир

Найбільш читаною та найбільш відомою біблійною книгою Старого Заповіту є Псалтир або Книга Псалмів. Святі Отці називають цю книгу Малою Біблією, тому що Псалтир містить закони, різні історії старого світу та пророцтва, які зробили євангелісти. Малу Біблію приписують цареві та пророку Давиду, який був родичем Ісуса Христа. У Євангеліях Христос названий сином Давида, тому що Присвята Діва походила з роду Давида, з царського роду. Великий пророк Давид був красивим, лагідним, сміливим та чутливим чоловіком того часу, можливо всіх віків, аж до сьогодні, бо так говорить Бог про нього: «Я знайшов Давида, сина Ессея, чоловіка мені до серця, що виконує всю мою волю» (Діяння 13,22). Друга Книга Царів Старого Завіту детально оповідає про царя Давида та про його героїчні діла, яких він творив для своєї сім'ї та для свого народу. Псалми для нас, вірників, є молитвою, яку приносимо Господу Богу. Християни читають псалми на колінах, приносячи подяку та хвалу Небесному Отцю. Немає у нашій православній церкві жодного служіння, в якому би ми не співали псалми, а якщо не весь псалм, то бодай кілька рядків з нього. Псалтир складається із 150 похвальних, благодатних псал-

мів, поділених на 20 кафизм, а після кожної кафизми є молитва. Взагалі, наші християни моляться із псалмів на різні випадки: тоді коли перебувають у скрутних обставинах і всякій скорботі душевній, тоді коли є хворими, тоді коли ворог нападає на них, тоді коли є неспокійними, або коли бажають сповнити добрі бажання. Але ми читаємо псалми і тоді, коли спокійні та хочемо принести похвальну молитву нашому Сотворителю. Неможливо оповідати про псалми у кількох рядках, але запам'ятаймо перший псалм, яким починає Давид свою книгу: «Блажен чоловік, що за порадою безбожників не ходить і на путь грішників не ступає, і на засіданні блюзнів не сідає, але в Господа законі замилювання має і над його законом день і ніч розважає» (Псалм 1.1-2). Якщо сьогодні так багато говориться про щастя і всі люди бажають бути щасливими, трнба наслідувати слова царя та пророка Давида!

Отець Іван ЮРЧА

У Бухарестській українській церкві

На жаль, в Бухаресті я буваю рідко, хоч там проживає мій найменший син, там мої внуки, багато моїх друзів. І лише в Бухаресті є для мене можливість, – якщо постараюсь заздалегідь, – побачити улюблені спектаклі опери, театру або послухати симфонічні концерти. І також, відколи розпочалося богослужіння у церкві українською мовою, лише там є приємна нагода послухати релігійну відправу на рідній мові. Тому я обов'язково повертаю до цієї церкви кожної неділі чи релігійного свята, які захоплюють мене в столиці.

Так відбулося і наприкінці жовтня, коли я побула в столиці аж два тижні. (Церква була заснована в 2016-ому році, коли й отримала тимчасове приміщення на вулиці Тиргу Нямц номер 12. За основного свого покровителя вона обрала якраз Українського Святого Петра Могила, вихідця з молдавського боярського роду, котрий народився у Сучаві.)

До того, що я дуже радію таким нагодам, слід додати мою особисту радість, бо таким чином тут я зустрічаю чимало знайомих з нашої громади. Зрозуміло, першість припадає священникам, завідувачам парафією. А мені щастить близько пізнавати не лише обох священників

(отця Дмитра Колотила, котрий минулого року пішов у відставку, та молодого панотця Володимира Малковича, котрий є теперішнім наставником), не лише обох їхніх дружин (пані Ярославу Колотило, колишню ученицю у Вишавській Долині, так і молоду попадню Ірину Малкович, яка виявилась також моєю колишньою ученицею вже в Онештах, коли я викладала латинську мову), а ще й двох дуже обдарованих членів церковного хору: Наталію Колотило-Панчик та Ларису Колотило-Клемпуш, – дочки родини Колотило, випускниці Бухарестської національної музичної консерваторії.

Між тими, які постійно навідується до української церкви, я часто впізнаю і своїх односельчан. Цього разу я змогла привітати добре знайомих Сільвію Цінку та Ольгу Біловолську. За останні 10 місяців в церкві знаходять для себе душевний притулок і декілька біженців з України, особливо з Одеси. Одні з них так пристали до тутешніх віруючих, що вже прилучилися й до церковного хору. Так я познайомилася з талановитою співачкою Анною Зичу, яка тут присутня майже кожної неділі.

30 жовтня я мала нагоду ще більше дізнатись про нову роль, яку набула для себе українська церква в часи війни. Після закінчення релігійного богослужіння взяв слово постійний відвідувач церкви, український дипломат, кот-

рий звернувся до присутніх з проською, щоб не були байдужі до України і щоби долучилися до тих, хто бажає якимось допомогти людям в неща-

сті. Він представив українку Наталію, яка очолює Товариство «Воля» (благодійний фонд «Добра воля»). Вони просять допомоги у формі грошових донацій або речей (одяг для зимових місяців, покривці для воїнів, навіть поношені матеріали для виготовлення камуфляжних сітей). Одна тільки вимога є: щоб матеріали не блищали, тобто не мали яскраві кольори.

Надали слово пані Наталії. Вона говорила більш як півгодини: голос у неї був тремтячий, а в очах весь час блищали сльози. Вона розказала про товариство, про прямий транспортний зв'язок з Україною, про благородність румунів, котрі здатні допомогти чужій біді. Щотижня висилають поверх 30 пакетів з різними продуктами, закупленими за одержані гроші донаціями. Допомога спрямована не тільки для фронту, а й в інші місця: в дитячі дома, в шпиталі і т.д. Потреб дуже багато, бо скрізь недостатки через жорстоку війну.

В церкві бувають і люди, які не володіють українською, тому Ярослава Колотило перекладала на румунську мову все те, що розповідала нам пані Наталія. Наприкінці вона запропонувала гості, щоб добавила дещо і про себе. Так ми почули, що в неї є два сини, котрі воюють: один в Миколаєві, а другий був тяжко поранений в Донецьку (має контузію і знаходиться в лікарні вже кілька місяців). І ця українка-мати знаходить у собі силу, ще й добру волю, – навіть і в такому становищі, – щоб діяти для допомоги батьківщині аж з чужини і бути здатна на таку емпатійність. Про неї також варто було написати.

Валерія ШОВКАЛЮК

Фото авторки

«Багато літ тому жила в Україні прекрасна дівчина. Була вона добра, ласкава, щира і привітна, готова всім допомогти. А коли глянула на кого своїми чарівними очима, то відразу відчували до неї прихильність та любов. Співала вона так гарно, що здавалось – неначе то соловейко співає. Маленькі діти і молодь прагнули бути з нею разом. А вона розказувала діточкам про чудові речі, співала їм українські пісні і тим впливала любов до України й українського народу в їхні юні душі. Всім, хто був з нею разом, було дуже приємно, привітно і радісно. Всі чулися незвичайно щасливими. А називалася ця красуня УКРАЇНСЬКА МОВА... Бог наділив її не тільки красою, але й розумом. Що скаже і як скаже кому, то все те таке приємне і розумне, немовби розкидає поміж людей прекрасні перли. Любила вишивати та й вбиратись у вишиванку...» (Казка про українську мову, Зиновій Квіт)

У школі с. Балківці стараємося затримати дух рідної мови, усвідомити дітей, що душевний скарб, який вони успадкували від батьків, дідусів, це жива мова, що постійно розвивається, та її потрібно удосконалювати, незважаючи на різні причини.

Так що деякі учні під час літніх канікулів займалися уроками «красного писання», щоб покращити свій почерк та здобути вміння краще опанувати письмо українською мовою, а одночасно, збагатити й слов-

никовий запас. Учасниці другого випуску, це Гуменюк Амалия, Гоменюк Сара, Нижник Делія й Гавриш Міруна (5-ий клас); Вакару Еріка, Гуменюк Луїза, Гоменюк Алессія (7-ий клас) та Перчік Міхаєла, 8-ий клас. Їхні враження:

«Для мене українська мова неначе квітка душі. Я вирішила додатково попрацювати, щоб покращити письмо рідною мовою і таким чином розкрити й прекрасну літературу. Мені сподобався вірш «Любій мамі» Василя Грінчака, де оспівана любов дитини до найдорожчої особи – мами.» (Амалия).

«Перші слова я промовила українською мовою й дуже пишаюся цим. Курс каліграфії допомагає мені покращити почерк, писати грамотно, зрозуміти правила письма, дізнатися про цікаві твори. Мені сподобалася українська народна казка «Два брати», яка вчить про благородне почуття – любов.» (Сара).

«Курс каліграфії для мене цікавий і корисний, добра нагода удосконалити письмо та збагатити досвід творами української літератури. Українська мова для мене душев-

ний скарб, відгук рідного у моєму серці, яких зберігатиму. Літературний твір, який привернув увагу – це «Рідна хата», у якому автор Олександр Довженко сильними й хвилюючими словами так гарно описує батьківську хату, де панує любов, повчання й гідність.» (Луїза).

«Вже другий випуск, я рада за таке заохочення, яке мені, особисто, дуже подобається. Я ще з маленьких класів була зацікавлена каліграфією, а тим більше тепер, коли відкриваються нові горизонти, а грамотне письмо українською мовою це просто чудо. Українська мова для мене – мова душі, спогадів про бабусині казки із раннього дитинства. Мені сподобався літературний твір «День Святого Воскресіння» Степана Загоруйка, який пригадав мені про хвилюючі християнські свята, які з'єднують мою сім'ю.» (Еріка).

Також, ми розпочали новий шкільний рік із цікавою виставкою, яку присвятили чарівній осені, такій щедрій й багатій. Подія провела двома, учні п'ятого та сьомого класів «перемагалися» творчими здібностями, а школярки підготовчого класу із цікавістю слідили все, що відбувалося й не тільки. У різних ролях осінніх фруктів та овочів, підбадьоруючими піснями гомоніли рідною мовою учні п'ятого класу. Учениці сьомого класу змалювали музичними словами носталгійний портрет осені. Румунською мовою, під керівництвом викладачки Конвалії Григорчук, провели виступи п'ятикласників, а щебетання школярів із вчителькою Родікою Шой-

ман. Смачними солодощами, осінніми домашніми продуктами угостили всіх присутніх матері учнів із п'ятого класу, які доказали свою майстерність та ставлення до виховання дітей у школі. Маю ще раз нагоду подякувати матерям за співпрацю із точки зору керівника цього класу.

Радість, добрий настрій, розвиток рідної мови, а також, виховання добрودушності у дитячих серцях... Учні п'ятого класу створили осінні рукоділля, яких учасники на події могли придбати за призначену ціну, а зібрані гроші подарували для гуманітарної події – лікування хворої дитини.

9-го листопада, День української мови, учні п'ятого класу присвятили українській народній казці, джерел мудрості й корисних повчань, яких діти ще краще сприймають, виконуючи ролі казкових персонажів.

Таким способом, вони закарбовують у свою пам'ять солідні життєві принципи. Казки «Колосок» і «Два брати», які так гарно ілюстровані у журналі «Бджілка», привабили дітей до ісценізування. На цю подію завітали і батьки учнів п'ятого класу, одні із них, хоча румунської націо-

нальності, підтримують дітей у вивченні української мови та виявляють позитивне ставлення. Низький уклін перед такими батьками!

Учні 7-го та 8-го класу обрали оригінальні способи висловити свої почуття до рідної мови на уроці. У народних вишиванках, вони декламували вірші, виконували пісні, відкрили скриню із народними коштовностями – загадки, прислів'я і приказки. Цей день ми провели святково й гарно.

Також восьмирічна школа с. Балківці була представлена нашими учнями у Бухаресті, де на вищому рівні відбулися урочисті події із

нагоди 9-го листопада. Тут були нагороджені учасники на конкурсі «Юні українські таланти» – Гуменюк Луїза (I-е місце, розділ література); Вакару Еріка, Гоменюк Алессія, Козачук Карла (III-е місце, розділ література). Учениці повернулися із гарними враженнями про «екскурсію» в Бухаресті та словом подяки до СУРу, який із щедрістю обдаровує кожного разу діячів на ниві рідного слова...

Четверта субота листопада – «Незгасаюча свіча», вшанування жертв Голодомору на Україні в 1932-1933-их роках. Перед нашими учнями розкрилася жаклива трагедія українського народу. Вони уважно слідили за поданими інформаціями, а потім висловили свої думки й почуття, яких записали на створених незабутках-пам'яті щодо трагічної події.

Наші учні мають можливість відкрити українську мову, усвідомити її красу та багату культуру та з відповідальністю ставитися до неї.

«Тут Українська Мова пробудилась... Розплющила очі і не віриться їй у те, що побачила у сні: перед нею стояв гурт гарних дітей, вбраних у вишиванки... Ось і ми, Українська Мова, з тобою і не дамо тобі загинути та ще й розбудимо любов до тебе у тих українських дітей, які від тебе відцурались... А коли глянули на ту прекрасну дівчину, що зветься Українська Мова, то побачили, як вона зраділа і як краса її зяяніла незрівнянними кольорами... «Слава і честь українській мові на віки вічні і життя вічне!» (Казка про українську мову, Зиновій Квіт)

Нехай наша безупинна праця і щирі почуття до рідної мови знайдуть відгук у майбутньому...

Анка МАЙДАНЮК-ШТЮБІАНУ
Фото авторки

24 лютого... Цей день ми і наші діти запам'ятаємо назавжди.. Ще звечора були якісь плани, щоденні клопоти, діти, школа, робота...А о 5 ранку життя перекинулося з ніг на голову, почалась війна..

Коли пролетіли ракети над житловим будинком на світанку, почали труситись руки і, дивлячись на переляканих дітей, не зрозуміло було що робити. Пів дня пройшло, як в тумані... Потім нашвидкоруч зібрали речі, ліки, документи і вирішили їхати до батьків у Київську область. Їхали під звуки сирени. Там пробули 2 тижні, постійно дивились і читали новини. Здавалося, що це якийсь страшний сон і ось-ось я прокинуся і полегшено зітхну. Але ні...це була страшна правда. Окупанти вже були під Києвом і творили свої звірства в Бучі, в окупації опинилась моя рідна тітка за містом Вишгород.

Кілька разів дуже низько пролітав над хатою літак, невідомо наш чи ворожий, стояв страшний рев, здавалося, що зараз почнеться бомбардування. Ходили чутки про розстріляні автомобілі на дорогах. Було дуже страшно, але, боячись, що далі не буде змоги зовсім виїхати і ми опинимося в пастці – ми вирішили їхати далі, ближче до кордону. Батьки вирішили залишитись, ніякі благання не змогли їх переконати їхати з нами. Пам'ятаю як сильно вони пригортали нас до себе і ледве стримували сльози, промовляючи: «Бережіть себе і дітей!». Такі кадри я завжди бачила

Нове життя...

в фільмах про війну і завжди плакала, тепер цей фільм жажів прийшов в наше життя. Чому?? Заради чого? Заради амбітних імперських планів одного нелюда? Чому він вирішив, що може керувати і впливати на наше життя?

Коли чоловіку принесли повістку – це було новим ударом для мене, раніше я була проти його відряджень навіть на пару днів, для мене це була вічність. Серце розривалося. Але він сказав їхати в Румунію, там нас приймуть, а йому буде спокійніше, що ми в безпеці...

І ось ми вже на кордоні з Румунією, швидко прощання. Здавалося, їдемо ненадовго. Сльози текли по щоках у мене і у дітей. Було дуже страшно. Що нас чекає попереду? Невідома країна, довга дорога, незнання мови...

Але Румунія нас зустріла привітно. Ми жили на горі Muntele Mic біля містечка Карансебеш 5 місяців. Нас прийняла дуже добра людина. Навкруги краса незрівняна, чисте повітря, безкраї гори, такі схожі на наші Карпати. Навколо люди з Румунії і Молдови, які дуже підтримували і допомагали в усьому.

З самого початку нас дуже підтримував Союз українців Румунії матеріально, морально, дружно. Ми часто приїздили за порадою чи допомогою.

Коли переїхали в Тімішоару восени, почали спілкуватися тісніше, навіть організували гурт «Українські мрії», де ми з моєю родичкою співаємо українські народні пісні. Дуже приємно, що Союз підтримує українські традиції, культуру. Є багато сіл, де вивчається українська мова, проводяться свята, фестивалі в підтримку української культури. Це дуже тішить, надихає, іноді здається, що ми вдома, в Україні..

В Тімішоарі організації logs, Salvați Copiii, FITT, Assist проводять багато заходів, направлених на всебічний розвиток дітей і підтримку. Це вивчення румунської та англійської мов, живопис, вистави, концерти, свята, байдарки, Dreams management, робототехніка. Для дорослих танці, йога, курси мов.

Румуни – люди з добрим серцем і глибокою душею, вони переживають за нашу країну, кожен намагається сказати слова підтримки, допомогти чим може.

Румуніє! Ти наша добра сусідка, яка підставила плече багатьом українцям в такий важкий час! Ти завжди залишишся в наших серцях і ми ніколи цього не забудемо! «Multumesc mult!»

Ірина КОРНІЄНКО

ГРУДЕНЬ

Як настає місяць грудень, то всі діти радіють і чекають подарунків. Приходить дід Миколай 6 грудня і всім чемним діточкам приносить солодкі дарунки. У нас, на Буковині, в Негостині є такий звичай, що діти приготівляють звечора обув, котра мусить бути вилюстрована, щоб була як дзеркало. Черевики, чобітки кладуть біля дверей, бо вночі, коли діти сплять, прихо-

дить дід Миколай і наповнює їх. Кладає там помаранчі, банани, шоколад, бісквіти, інші солодощі. Діти стараються бути чемними, слухати родичів, учителів, бути добрими і послухними.

У грудні приходять і три великі празники: Рождество Христове, Святого Василя, коли святкується і Новий Рік, а третє і завершальне велике свято різдвяно-новорічного циклу, яке в

народі має ще назву Йордан, є свято Водохреща. До цих свят діти стараються і приготівляють різні колядки, бо вони будуть ходити колядувати під вікном від хати до хати. Це велика радість. Починають повторювати давні колядки разом з родичами, а у Негостині ще не забули колядувати по-українськи. Не лише діти приготівляються до цих празників, але і всі люди. Жінки добрі господині і починають шукати різні давні рецепти, для різдвяних свят. На Святий Вечір кладуть на стіль 12 страв, а як нема, то хоч 7 потрібно щоб були: пшениця, галушки, печериці, пироги, біб, сливи, риба, фасоля, пампушки, буряк червоний, хліб і квас. Всі страви є пісні, бо люди постили до свят. Господині кладуть страви у піч гарячу і там варяться аж до ранку перед Святим Вечером. Запах від печі дає вість, що настають зимові церковні свята і всі радіють. Давні колядки приславляють Рождество Христове.

Подаю одну колядку з Негостини.

1. З Рождеством Христовим,
Браття, всі радіймо.
Нашу журбу,недостатки,
Тепер забуваймо.

2. Бо по всьому світі
Сталася новина.
Що Пречиста Діва Мати
Народила Сина.

3. Не вродила у палатах,

Ані в царськiм домі,
Народила в Вифліємі,
У стайні убогій.

4. Збираймося, браття, сестри,
Нинішньої днини,
Та й підемо відвідати,
Нашу всю родину...

Бажаю багато здоров'я, радості, прожити много літ у мирі. Щасливих і веселих свят!

Феліція ГРИГОРАШ

Фото авторки

Куток гумориста

Синяки

– В тебе синяки під оком,
Чи пси покусали,
А може, якісь бандити
На тебе напали?

І не пси, і не бандити,
Не вони, Міроне,
А донечка кривошия
Скупої Матрони.

Край воріт мене спинила
Хіба міг я знати?
І вдарила, бо я зрікся
Її цілувати...

Гулько в Римі

– Скажи, Гулько кучерявий,
Як сусідці Емі,
Сподобалось тобі дуже
Те, що бачив в Римі?

– Скажу тобі, що не дуже,
Бо, біля готелю,
Вчепилась мене римлянка,
Як муха за стелю.

«Мама мія», як вчепилась,
Як душі рогатий,
Думала, що я є в Римі
Знатний і багатий...

Обняла так агресивно
І мінут немало,
Що аж мені край готелю
Дихати не дало.

Ще й почала цілувати,
Скуботати жменю,
А ліву ручку тоненьку
Всунула в кишеню.

А в кишені вітер віяв
Біля мого тіла,
Не знайшла у тій кишені
Те, що так хотіла...

Злісно вдарила у шлунок,
Ще нижче від пупа.
Думав, що в мені все стане
Як та шкаралупа.

Як тепер би зміг сказати
Сусідочці Емі,
Що сподобалося дуже
Те, що бачив в Римі?

У фотографа

– Скажіть, це моє є фото –
Запитала Ксана,
Фотографія, як бачу,
Зовсім є погана...

Не можете щось зробити,
Щоби була файна?
Я ж особа дуже мудра,
Не якась звичайна.

– Зміг би і таке зробити,
Як очі бажають,
Але тоді негостинці
Тебе не впізнають.

Одружилася Олеся

Одружилася Олеся,
Взяв її Кирило,
І сказала, аж тепер я
Буду жити мило.

У Кирила нова хата,
Свині і телята,
Аж тепер щаслива буду,
Радісна, багата...

Але пройшов час й Олеся
Геть засумувала,
Бо вона ще від весілля
З Кирилом не спала.

Бо, як ніч з вишин безмірних
Сідає на хату,
Кирило іде лягати
У другу кімнату.

Але жіноче терпіння
Має край, гадала,
І Кирила якось в кухні
Гірко запитала:

– Скажи мені, чоловіче,
Ти мене кохаєш?
Якщо так, то чом зі мною
В ліжку не лягаєш?

Усміхнувся тоді Кирило,
І сказав відкрито:

Хруню, Хруню

– Відколи свекруха в тебе
Нікуди не йдеш.
Сидиш більше ти у хаті
Не куриш, не п'єш...

– Не п'ю, бо дуже боюся,
Вір, порозумій,
Якби випив, то б побачив
Не одну, а дві..

Хапун у лікаря

– З шлуком не чуюся добре,
Мов подряпав його кіт,
Мов гадюка туди влізла
В шлунок мій, у мій живіт.

– Ось, що скажу я вам нині,
На радість, не на біду,
Їжти одну помідору,
Коли п'єте коняку.

– Лікарю, це неможливо,
Це не обминути пень,
Тут прийшлося би їх їсти
Сорок штук у кожний день.

Дивний Брух

Перевірити бажав Брух
Раз свою дружину,
Набрехав, що він знайшов
Іншу половину...

Хотів бачити чи жінка
Впаде на коліна,
Чи буде вона ридати
Чи стане, як міна?...

Та хоча не мав коханки,
Тримався він хати,
Але його закортіло
Жінці так сказати...

Хотів дуже похвалитись
Здивувати Анку,
Що знайшов у Калинештах
Прекрасну коханку.

Жінка, як це все почула –
Дебела, висока,
Трахнула його макогоном –
Й Брух лишивсь без ока...

Нині Брух жаліє дуже,
Як дід за телицю,
Що оставсь навек без ока
Просто за дурницю.

Цигарка

Прийшов чоловік додому
Із важного діла,
На столі уздрів цигарку,
Яка ще горіла.

Запитав тоді він жінку,
(Вже кипіла сварка).
Запитав дуже сердито,
– Звідки ця цигарка?

Тоді Шлеп промовив з шафи,
З-за нової шуби:
Ця цигарка, яку бачиш,
Знай, що є аж з Куби.

Михайло ВОЛОЩУК

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:

E-mail: ukrainskyi.visnyk@uur.ro

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – **Тереза ШЕНДРОЮ**

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ

Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România

ISSN 1223-1614